

СЪДЪРЖАНИЕ

IV. ДЕЙНОСТИ ПО ЗАКОНА ЗА ЕЛЕКТРОННИТЕ СЪОБЩЕНИЯ И ЗАКОНА ЗА ЕЛЕКТРОННИЯ ДОКУМЕНТ И ЕЛЕКТРОННИЯ ПОДПИС.....	120
1. Осъществяване на електронни съобщения.....	120
1.1. Индивидуални лицензии по ЗД (отм.) и разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс по ЗЕС.....	121
1.2. Уведомления за осъществяване на обществени електронни съобщения по реда на ЗЕС.....	123
1.3. Осъществяване на електронни съобщения чрез радиосъоръжения от любителска радиослужба.....	123
2. Пазарно регулиране.....	124
2.1. Мониторинг на пазара на електронни съобщения.....	124
2.2. Определяне, анализ и оценка на съответните пазари на електронни съобщения, съгласно Европейска регулаторна рамка 2002.....	124
2.3. Регулиране на цени и разходи.....	125
2.4. Сътрудничество с КЗК.....	125
3. Стандартизация.....	126
4. Взаимно свързване и достъп.....	126
5. Битстрийм достъп.....	127
6. Електронен документ и електронен подпис.....	128
7. Контрол на съобщенията.....	128
7.1. Мониторинг и контрол на радиочестотния спектър за граждански нужди.....	128
7.2. Инспекционна дейност.....	131
7.3. Развитие и техническа поддръжка на националната система за мониторинг на радиочестотния спектър (НСМРЧС) и измервателните системи за контрол.....	135
8. Административно-наказателна дейност на КРС.....	136
9. Процесуално представителство.....	137
10. Международна дейност.....	137

IV. ДЕЙНОСТИ ПО ЗАКОНА ЗА ЕЛЕКТРОННИТЕ СЪОБЩЕНИЯ И ЗАКОНА ЗА ЕЛЕКТРОННИЯ ДОКУМЕНТ И ЕЛЕКТРОННИЯ ПОДПИС

1. Осъществяване на електронни съобщения

След провеждане на процедура по обществено обсъждане, КРС прие типови разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс - радиочестотен спектър и образец на удостоверение за вписване в публичния регистър на предприятията, уведомили КРС за намеренията си да осъществяват обществени електронни съобщения.

През 2008 г. беше внедрена информационната система „Лицензиране и регистри“, с което се създадоха публичен регистър на предприятията, уведомили КРС за намеренията си да осъществяват обществени електронни съобщения и публичен регистър на предприятията, на които са издадени разрешения за ползване на радиочестотен спектър. Временният регистър на предприятията, уведомили КРС за намеренията си да осъществяват обществени електронни съобщения бе приведен в съответствие с изготвения публичен регистър. Базите данни бяха приведени във формата, необходим за въвеждането им в единната база данни, свързана с поддържането на публичните регистри от страна на КРС, в съответствие с разпоредбите на ЗЕС. Създаден беше и публичен регистър на радиолюбителите.

Почти всички издадени съгласно ЗД (отм.) индивидуални лицензии бяха приведени в съответствие с разпоредбите на ЗЕС. Обществените оператори, които съгласно ЗД (отм.) имаха право да извършват далекосъобщителна дейност въз основа на регистрация по Обща лицензия бяха служебно вписани в регистъра на предприятията, уведомили КРС за намеренията си да осъществяват обществени електронни съобщения. През 2008 г. бяха заличени 102 регистрации по обща лицензия от които: 60 за обществени кабелни далекосъобщителни мрежи за разпространение на радио- и телевизионни програми без използване на ограничен ресурс; 1 за предоставяне на услугата достъп до гласова телефонна услуга чрез обществени телефонни апарати; 37 за обществени далекосъобщителни мрежи за пренос на данни без използване на ограничен ресурс; 4 за обществени мрежи RLAN от подвижна радиослужба.

1.1. Индивидуални лицензии по ЗД (отм.) и разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс по ЗЕС

Таблица № 21

Индивидуални лицензии по ЗД						
№	Далекосъобщителна мрежа	Индивидуални лицензии 2008 г.			Действащи индивидуални лицензии към 31.12.2007 г. (брой)	Действащи индивидуални лицензии към 31.12.2008 г. (брой)
		Изменения/Допълнения/Прехвърляния (брой)	Анулирани/Прекратени/Отменени/Отменени/Изтекъл срок (брой)	Приведени в съответствие (брой)		
100	Обществена далекосъобщителна мрежа и предоставяне на далекосъобщителна услуга	12	-	-	1	1
101	Налични и/или нови далекосъобщителни мрежи за наземно аналогово радиоразпръскване:					
	телевизионно разпръскване с национално и местно покритие	9	-	44	44	0
	радиоразпръскване с национално и местно покритие	9	-	265	266	1
102	Далекосъобщителни мрежи за наземно цифрово радиоразпръскване	-	-	1	1	0
106	Далекосъобщителни мрежи за персонално повикване	-	1	2	4	1
107	Далекосъобщителни подвижни TRUNK мрежи	-	-	2	2	0
108	Предоставяне на позиции на геостационарни орбити, определени за Република България с международни споразумения	-	-	2	2	0
110	Далекосъобщителни подвижни клетъчни мрежи по стандарт GSM	42	-	-	3	3
111	Далекосъобщителни подвижни клетъчни мрежи 3-то поколение (UMTS)	-	-	-	3	3
112	Далекосъобщителни мрежи от неподвижна спътникова радиослужба	2	6	27	36	3
113	Далекосъобщителни мрежи от неподвижна радиослужба от вида "точка към точка"	16	9	138	147	0
114	Далекосъобщителна подвижна клетъчна мрежа по стандарт NMT и /или CDMA	3	-	-	1	1
115	Далекосъобщителни мрежи от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	-	-	5	5	0
115А	Далекосъобщителни мрежи от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки" в честотен обхват 26 GHz	1	-	5	5	0
116-А	Далекосъобщителни мрежи за предоставяне на фиксирана гласова телефонна услуга	18	-	6	18	12
116-Б	Далекосъобщителни мрежи за предоставяне на услугата достъп до гласова телефонна услуга чрез услугата избор на оператор	-	-	4	12	8
117	Далекосъобщителни мрежи за пренос на данни с предоставен индивидуално определен ограничен ресурс - номера	-	1	-	4	3
117А	Предоставяне на гласова телефонна услуга и пренос на данни чрез обществена далекосъобщителна мрежа от неподвижната радиослужба от вида "точка към много точки" с национално покритие	1	-	-	2	2

120	Далекосъобщителни мрежи PMR/PAMR от подвижната радиослужба за професионални цели	32	44	715	764	5
121	Далекосъобщителни мрежи за предоставяне на услугата "линии под наем", включително международни линии под наем	-	-	-	16	0*
122	Обществена далекосъобщителна подвижна мрежа по стандарт TETRA с национално покритие	-	-	-	-	0
123	Обособена далекосъобщителна подвижна мрежа по стандарт TETRA	-	-	1	1	0
125	Радиослужбите въздушна подвижна, радиолокация и радионавигация за управление на въздушното движение и осигуряване на аеронавигационно обслужване на полетите в гражданското въздушно пространство	-	-	1	1	0
ОБЩО:		145	61	1218	1338	43

* Дейността преминава на уведомителен режим

Таблица № 22

Разрешения по Закона за електронните съобщения							
Електронна съобщителна мрежа	Разрешения 2008 г.						
	Изменения/Допълнения/ Прехвърляния (брой)	Издадени разрешения (брой)	Служебно издадени разрешения (брой)	Издадени разрешения (общ брой - в т.ч. служебно издадените)	Прекратени/Отнети (брой)	Действащи разрешения към 31.12.2007 г.	Действащи разрешения към 31.12.2008 г.
Електронни съобщителни мрежи за наземно аналогово радиоразпръскване:							
радиоразпръскване на телевизионни сигнали с национално и местно покритие	38	0	44	44	-	-	44
радиоразпръскване на радиосигнали с национално и местно покритие	108	16	266	282	4	4	282
Електронни съобщителни мрежи за наземно цифрово радиоразпръскване	-	0	1	1	-	-	1
Електронни съобщителни мрежи от подвижна радиослужба за персонално повикване	-	0	2	2	-	-	2
Електронни съобщителни мрежи от подвижна радиослужба - TRUNK	-	1	2	3	-	-	3
Предоставяне на позиции на геостационарни орбити, определени за Република България с международни споразумения	-	0	2	2	-	-	2
Електронни съобщителни мрежи от неподвижна спътникова радиослужба	-	0	27	27	-	-	27
Електронни съобщителни мрежи от неподвижна радиослужба от вида "точка към точка"	20	10*	127	137	3	6	140
Електронни съобщителни мрежи от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	3	0	5	5	-	1	6
Електронни съобщителни мрежи от неподвижната радиослужба от вида "точка към много точки" в честотен обхват 26 GHz	1	0	5	5	-	-	5
Електронни съобщителни мрежи за предоставяне на фиксирана гласова телефонна услуга	1	2	6	8	-	1	9

Електронни съобщителни мрежи за предоставяне на услугата достъп до гласова телефонна услуга чрез услугата избор на оператор	-	0	4	4	-	-	4
Електронни съобщителни мрежи от подвижна радиослужба - PMR	48	53**	711	764	85	32	711
Електронни съобщителни мрежи от въздушна подвижна радиослужба	-	2	5	7	-	-	7
Електронни съобщителни мрежи от подвижна радиослужба - TETRA	-	1	1	2	-	-	2
Радиослужбите въздушна подвижна, радиолокация и радионавигация за управление на въздушното движение и осигуряване на аеронавигационно обслужване на полетите в гражданското въздушно пространство	-	-	1	1	-	-	1
Временни разрешения	-	2	-	2	-	-	-
ОБЩО:	219	85	1208	1295	92	44	1245

* Предоставен радиочестотен спектър за 2746 радиорелейни участъка;

** Общият брой на предоставените радиочестоти е 394

1.2. Уведомления за осъществяване на обществени електронни съобщения по реда на ЗЕС

Таблица № 23

Уведомления за осъществяване на обществени електронни съобщения по ЗЕС за 2008 г.	
Брой на постъпилите в КРС уведомления за осъществяване на обществени електронни съобщения	269
Брой на предприятията, вписани в регистъра по чл. 33, ал. 1, т. 1 от ЗЕС (публичен регистър на предприятията, уведомили КРС за намеренията си да осъществяват обществени електронни съобщения)	1220 (в т.ч. 1021 бр. служебно вписани)
Брой на предприятията, отписани от регистъра по чл. 33, ал. 1, т. 1 от ЗЕС	14
Брой на предприятията, вписани в регистъра по чл. 33, ал. 1, т. 1 от ЗЕС за осъществяване на електронни съобщения при отразяване на краткосрочни събития (SNG)	3

1.3. Осъществяване на електронни съобщения чрез радиосъоръжения от любителска радиослужба

Таблица № 24

Таблица № 25

Разрешителни, свидетелства и лицензи				Изпити за радиолюбителска правоспособност			
Вид документ	към 31.12.2007 г. (брой)	2008 г. (брой)	Общ брой	Изпити/Изпитани лица	към 31.12.2007 г. (брой)	2008 г. (брой)	Общ брой
Разрешителни за радиолюбителска правоспособност	1599	147	1746	Изпити	48	3	51
НАРЕС свидетелства	139	24	163	Изпитани лица	1320	96	1416
СЕРТ лицензи	228	32	260				
ОБЩО:	1966	203	2169				

През 2008 г. бяха определени 100 броя лични и 22 броя временни опознавателни знаци на лица с радиолюбителска правоспособност.

2. Пазарно регулиране

Събирането на информация за дейността на предприятията, осъществяващи обществени електронни съобщения в България, анализът на конкурентната среда на пазарите на електронни съобщения и регулаторните мерки, предприемани с цел осигуряването конкурентна среда, която дава на потребителите широк избор, достъпни цени и високо качество на използваните от тях електронни съобщителни услуги, са сред основните приоритети в работата на КРС.

2.1. Мониторинг на пазара на електронни съобщения

Мониторингът на българския пазар на електронни съобщения се осъществява от КРС чрез наблюдението на набор от параметри, за които се събират данни директно от повече от 1200 предприятия с помощта на специално създадени за целта въпросници, съобразени с предоставяните от тях обществени електронни съобщителни услуги. Този набор от параметри обхваща сведенията, необходими на КРС за:

- определяне, анализ и оценка на съответните пазари на електронни съобщения, съгласно Европейска регулаторна рамка 2002;
- изготвяне на обобщен годишен анализ за състоянието и развитието на пазара на електронни съобщения в България за предходната година, част от Годишния доклад на КРС;
- предоставяне на информация на ЕК с цел изготвянето на годишните доклади за напредъка на единния европейски пазар на електронни съобщения (Implementation reports) и на докладите за развитието на широколентовия достъп до Интернет в общността;
- предоставяне на информация на международни институции и организации, на които по силата на международни споразумения КРС е член: ITU, ERG, IRG и др.

2.2. Определяне, анализ и оценка на съответните пазари на електронни съобщения, съгласно Европейска регулаторна рамка 2002

В съответствие със ЗЕС и Методиката за условията и реда за определяне, анализ и оценка на съответните пазари¹, транспониращи в националното законодателство Европейската регулаторна рамка 2002, през 2008 г. КРС започна активно да осъществява своята дейност, свързана с определянето, анализа и оценката на съответните пазари на електронни съобщения, определянето на предприятия със значително въздействие върху всеки пазар и налагането на специфични задължения на тези предприятия с цел осигуряването на конкурентна пазарна среда.

През 2008 г. започна процедурата по определяне, анализ и оценка на дванадесет пазара, определени като приоритетни от КРС:

- достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за домашни потребители (пазар 1 от Препоръка 2003²);
- достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за бизнес потребители (пазар 2 от Препоръка 2003);
- обществено достъпни национални телефонни услуги, предоставяни на домашни потребители в определено местоположение (пазар 3 от Препоръка 2003);
- обществено достъпни международни телефонни услуги, предоставяни на домашни потребители в определено местоположение (пазар 4 от Препоръка 2003);

¹ Методиката е приета с ПМС № 40 от 28.02.2008 г. и е обнародвана в ДВ. бр.27 от 11 Март 2008г.

² Препоръки на Комисията 2003/311/ЕО от 11 февруари 2003 г. и 2007/879/ЕО от 17 декември 2007 г. за съответните продуктови пазари в сектора на електронните съобщения, подлежащи на ex-ante регулиране, издадена на основание чл. 15, ал. 1 от Директива 2002/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за общата регулаторна рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги

- обществено достъпни национални телефонни услуги, предоставяни на бизнес потребители в определено местоположение (пазар 5 от Препоръка 2003);
- обществено достъпни международни телефонни услуги, предоставяни на бизнес потребители в определено местоположение (пазар 6 от Препоръка 2003);
- генериране на повиквания от определено местоположение на обществени телефонни мрежи (пазар 8 от Препоръка 2003, съответно пазар 2 от Препоръка 2007);
- термиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи (пазар 9 от Препоръка 2003, съответно пазар 3 от Препоръка 2007);
- предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително самостоятелен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение (пазар 11 от Препоръка 2003, съответно пазар 4 от Препоръка 2007);
- предоставяне на ширококолов достъп на едро (пазар 12 от Препоръка 2003, съответно пазар 5 от Препоръка 2007);
- термиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи (пазар 16 от Препоръка 2003, съответно пазар 7 от Препоръка 2007).

2.3. Регулиране на цени и разходи

В съответствие с разпоредбите на ЗЕС, цените на електронните съобщения подлежат на регулиране, само ако въз основа на пазарен анализ е установена неефективна конкуренция на съответния пазар и КРС е наложила специфични мерки на предприятията със значително въздействие върху същия този пазар, включващи задължения за цените. В съответствие с разпоредбата на § 7 ПЗР на ЗЕС, наложените по реда на ЗД (отм.) задължения остават в сила до извършване на пазарните анализи, процедурата по дванадесет от които беше започната през 2008 г.

Подробна информация за цените на фиксираните гласови телефонни услуги на „БТК“ АД, за универсалната услуга, за услугите „избор на оператор“, взаимно свързване и необвързан достъп, за термиране в мобилни мрежи, както и за системата за определяне на разходите на историческия оператор е представена в Раздел II на доклада.

Информация за регулираните съгласно Регламент 717/2007 на Европейския парламент и на Съвета цени за международен роуминг, предоставян в обществени мобилни телефонни мрежи също може да бъде намерена в Раздел II на доклада.

2.4. Сътрудничество с КЗК

През годината КРС продължи да съдейства на КЗК при проучвания по редица преписки, свързани с евентуални нарушения на Закона за защита на конкуренцията (ЗЗК) и оценки на концентрации на стопанска дейност, в която участват предприятия, предоставящи електронни съобщителни услуги.

С оглед постигане на целите, посочени в чл. 4 от ЗЕС и чл. 1 от ЗЗК, в началото на 2008 г. съвместна работна група с представители на двете комисии изготви Правила за взаимодействие и координация между КРС и КЗК, които имат за цел да създадат условия за ефективно взаимодействие и координация между двете институции при осъществяване на законово определените им правомощия и прилагането на националното и европейското право в областта на електронните съобщения и конкуренцията. В документа са регламентирани формите на взаимодействие между двете институции при упражняване на правомощията им по ЗЕС и ЗЗК, както и правилата, които следва да се спазват при работа и обмен на информация, която представлява професионална тайна. На основание чл. 44, ал. 1 и ал. 2 от ЗЕС Правилата са приети с Решение на КРС № 62 от 31 януари 2008 г.

3. Стандартизация

През изминалата година КРС успешно изпълняваше функциите на Национална организация по стандартизация пред Европейския институт за стандартизация в далекосъобщенията (ETSI), като е организирала обществено допитване в Република България по проекти на ETSI стандарти.

През 2008 г. КРС е участвала в процедурите на ETSI, както следва:

Таблица № 26

2008 г.	Брой обработени документи	Брой процедури
PE – Обществено допитване	22	12
Vote – Гласуване	32	16
OAP – Едностепенна процедура	17	9
MV – Членско гласуване	103	21
PUB – Седмично получавани документи	1463	

Текущо са поддържани и актуализирани на Интернет страницата на КРС документите на ETSI за обществено допитване и гласуване, които добиват статут на европейски стандарт (EN).

Информация за въведените през годината стандарти на ETSI като национални такива периодично се предоставяше на ETSI, чрез въвеждане в база данни, поддържана от института.

За изминалата година броят на въведените като български ETSI стандарти и стандартизационни документи е петдесет, от които четиридесет и осем стандарта са въведени чрез потвърждаване за прилагане като български, а две спецификации са въведени директно с превод на български език. Двадесет стандарта, въведени чрез потвърждаване предишни години, са въведени с превод на български език през 2008 г., като тяхното въвеждане и въвеждането на споменатите две спецификации е финансирано от КРС.

През 2008 година КРС е участвала активно в работата на четири технически комитета на Български институт по стандартизация, имащи отношение към електронните съобщения.

Представители на КРС взеха участие в 52-та Генерална асамблея на ETSI и съвещание на националните стандартизационни организации за ETSI.

4. Взаимно свързване и достъп

През 2008 г. приключи съдебната процедура по обжалването от „БТК” АД на Решение № 572 от 30.03.2006 г. на КРС, с което е одобрено ТПВС и са дадени задължителни указания на „БТК” АД за промяна на същото, като съдът остави в сила решението на КРС. В тази връзка „БТК” АД изпрати до алтернативните предприятия предложения за сключване на допълнителни споразумения към договорите за взаимно свързване. В предложенията са отразени дадените от КРС задължителни указания, но са включени и текстове и определения, отклоняващи се от влязлото в сила решение. Към края на 2008 г. шест от алтернативните предприятия са подписали така предложените допълнителни споразумения.

Също така във връзка с преносимостта на номерата в мобилните мрежи са сключени и влезли в сила допълнителни споразумения за взаимно свързване, осигуряващи условия и възможност на предприятията да маршрутизират повиквания към пренесени номера.

През 2008г. постъпиха оплаквания на алтернативните предприятия относно условията на договорите за взаимно свързване, като част от тях са:

- високи цени на едро за повиквания към негеографски номера;
- високи цени за изграждане на физическа свързаност;
- липса на разходоориентираност на цените за услугата „избор на оператор“;

В резултат на провежданите преговори между „БТК“ АД и алтернативните предприятия с активното участие на КРС, се стигна до промяна и подобряване на условията по част от гореспоменатите проблемни въпроси. Подписани бяха анекси към договорите за взаимно свързване, уреждащи достъпа на крайните абонати до негеографски номера, както и намаляване на цените за повиквания към такива номера.

С приетата от КРС Наредба № 1 за условията и реда за осъществяване на достъп и/или взаимно свързване беше въведено поделение на разходите за изграждане на физическа свързаност между предприятията. С наредбата се въведе принципа на технологична неутралност, като предприятията могат да осъществяват взаимно свързване и чрез протоколи за сигнализация, различни от SS7. Също така е въведено задължение на предприятията за пренос и терминиране на трафик независимо от неговия произход.

С приетите и публикувани през 2008 г. Правила за условията и реда за предоставяне на услугата „избор на оператор“ (ДВ, бр. 98/14.11.2008г.) се разширява обхвата на услугата „избор на оператор“, като се осигурява възможност за осъществяване на селищни повиквания и повиквания към негеографски номера. В съответствие с тези нормативни документи и предвидения в тях срок, „БТК“ АД следва да внесе за одобряване от КРС проект за ТПВС като се включат всички изисквания заложи в тях. Ето защо един от основните приоритети в работата на Комисията за 2009г. ще бъде одобряване на ТПВС, както и разрешаване на съществуващи проблеми при взаимното свързване.

5. Битстрийм достъп

През 2008 г. продължи преговорният процес по предложението на „БТК“ АД за предоставяне на специфичен (битстрийм) достъп, в резултат на което до края на 2008 г. са сключени договори между „БТК“ АД и следните алтернативните предприятия: „Вестител БГ“ АД, „Еволинк“ АД, „Нексом България“ ЕАД, „Нет 1“ ЕООД, „Нет Ис Саг“ ООД, „Орбител“ ЕАД и „Спектър Нет“ АД. Така общият брой договори за предоставяне на специфичен достъп е седем.

Въпреки проявения интерес от страна на алтернативните предприятия за предоставяне на широколентови услуги чрез битстрийм достъп, към момента само едно предприятие има абонати, като броят им е сравнително малък. Това се дължи на възпрепятстващи ценови и неценови условия предложени от „БТК“ АД в договорите, свързани с недостатъчен марж между цените на едро и дребно, прекалено дълги срокове за активиране на услугата и др. В тази връзка в КРС постъпи писмо от „Орбител“ ЕАД с искане за предприемане на конкретни мерки спрямо „БТК“ АД с цел да не се допуска застрашаване на конкуренцията. В резултат на преговори и срещи с предприятията и участието на КРС, част от ценовите условия бяха подобрени.

Във връзка с тези конкурентни проблеми един от основните приоритети на комисията през 2009г. ще бъде да извърши подробен анализ на ситуацията, свързана с

предоставянето на специфичен (битстрийм) достъп от гледна точка на възпрепятстващите условия и предприемане на съответни мерки. Също така през 2009г. следва да бъде изготвен анализ на пазара за широколентов достъп, където поставените проблемни въпроси ще бъдат разгледани и съответно определени специфични задължения.

6. Електронен документ и електронен подпис

След разглеждане и одобряване на постъпилите в КРС документи е регистриран пети доставчик на удостоверителни услуги (ДУУ) - „СЕП България” АД.

Извършена е цялостна проверка на ДУУ „Спектър” АД. Изготвените забележки и препоръки за отстраняване на отбелязаните несъвършенства в дейността му по предоставяне на удостоверителни услуги са приети от него и впоследствие КРС е уведомена за взетите мерки.

Повторно е проверен ДУУ „Инфонотари” ЕАД за отстраняване нередностите, открити при цялостната му проверка през 2007 година. Резултатите от проверката са задоволителни.

Поради изтичане валидността на базовото удостоверение за универсален електронен подпис на КРС са осъществени следните дейности:

- Проучени са възможностите за създаване на нова удостоверителна йерархическа структура за нуждите на КРС;
- Изготвена е и приета нова „Политика за управление на удостоверенията за универсален електронен подпис на КРС”;
- Изготвени са и приети реквизитите на удостоверенията, които ще бъдат издавани от КРС;
- След организирана среща между експерти от КРС и представители на Министерството на държавната администрация и административната реформа е постигнато принципно съгласие за използване инфраструктурата на Контролния технически център на електронното правителство за генериране и съхраняване базовото удостоверение за универсален електронен подпис на КРС.

Изготвени са редица становища по въпроси, свързани с приложението на електронния документ и електронния подпис.

7. Контрол на съобщенията

Един от основните приоритети на КРС през 2008 г. продължи да е утвърждаването на контролната дейност като регулаторен механизъм за осигуряване на равнопоставеност между предприятията, като беше отделено особено внимание на контролните функции за съблюдаване на императива на ЗЕС, Закона за пощенските услуги (ЗПУ)³ и Закона за електронния документ и електронния подпис (ЗЕДЕП). Тези функции се изпълняват от звената в столицата и от петте териториални звена в градовете Пловдив, Бургас, Варна, Велико Търново и Враца.

7.1. Мониторинг и контрол на радиочестотния спектър за граждански нужди

През 2008г. контролът на радиочестотния спектър (РЧС) за граждански нужди продължи своята основна функция за осигуряване на равнопоставеност на законните ползватели на РЧС и гарантиране на определено качество на предоставяните електронни съобщителни услуги на крайните потребители. Специална роля беше

---

³ Обн., ДВ, бр. 64 от 4.08.2000 г., в сила от 1.08.2000 г.

отделена на мониторинга, като един от механизмите за управление на радиочестотния спектър, за усвояване на допълнителни честотни диапазони, във връзка с въвеждането на нови технологии в електронните съобщения и създаване на условия за цифровизация на наземното телевизионно радиоразпръскване. Мониторингът на РЧС е изцяло подчинен на заложените в Стратегията на КРС цели, като специално внимание се отделя на превантивния мониторинг за проверка на основни параметри на предавателните станции.

По-важните дейности по мониторинг и контрол на РЧС през 2008 г. бяха:

- **Контрол върху спазването на правилата при използването на радиочестотите и радиочестотните ленти** за граждански нужди; изпълнение на политиката на управление на РЧС и усвояването на отдадения честотен ресурс, както и изпълнение на условията на издадените разрешения – стартира изпълнението на ежедневен планов мониторинг на територията на всички стационарни (обслужваеми и необслужваеми) станции за радиомониторинг съгласно разработени унифицирани измервателни дефиниции за обхват 20-3000 MHz;

- **Мониторинг за оценка на действителната заетост на радиочестотния спектър** и оценяване на свободния капацитет за присвояване на нови честоти – освен осъществявания ежедневен мониторинг на териториите на регионалните станции са осъществени наблюдения и измервания на територията на 23 населени места във връзка с предоставени на СЕМ честотни назначения; проведени са измервания за оценка на свободния капацитет в обхват 900 MHz и 1800 MHz на територията на областните градове; във връзка с предстоящата цифровизация на телевизионното разпръскване са изследвани 113 телевизионни канала в 15 населени места на територията на цялата страна;

- **Мониторинг за оценка на електромагнитната обстановка:**

- мониторинг оценка на **трансграничните замърсявания в обхватите за радио и телевизионни разпръскване** – обобщени и анализирани са 433 измерителни протоколи за извършени измервания на територията на 69 населени места за създаваната напрегнатост на електромагнитното поле и за определяне на направлението на излъчване на регистрирани излъчвания в УКВ-обхвата за радиоразпръскване на радиосигнали 87,5-108 MHz и в III, IV и V УКВ-обхвати за радиоразпръскване на телевизионни сигнали (174-230 MHz и 470-862 MHz); за целите на управление на спектъра в пограничните райони в повечето от населените места са направени по 2, а по Черноморието и по 3 измервания;

- мониторинг за оценка на **електромагнитната съвместимост на радиопредавателните станции в обхвата 87.5–108.0 MHz и радионавигационното и комуникационното оборудване на въздухоплавателните служби**, използващо честотен диапазон 109–137 MHz. Изследвани са 9 граждански радиопредавателни обекта в градовете Бургас, Видин, В. Търново, Добрич, Кюстендил, Разлог, София и Ямбол, съгласно *Методиката за измерване на интермодуляционни продукти тип „А1”*; За гр.Варна и гр.Бургас, във връзка с наличие на летищни комплекси, са направени и допълнителни изследвания, съвместно с представители на ДП „РВД” и ДАНС-ДЗСВ.

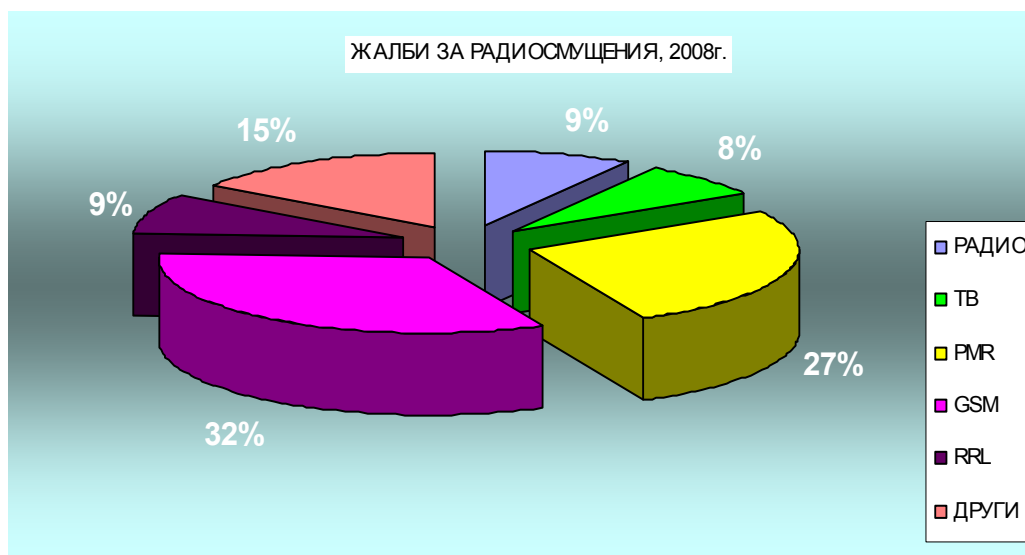
- **Мониторинг и контрол за съответствие на изградените предавателни станции за аналогово наземно радиоразпръскване на радио- и телевизионни сигнали с одобрените технически характеристики** – осъществени са проверки за изпълнение на Решения на КРС за одобрени технически характеристики; във връзка с превантивния контрол продължи започнатата през 2006 г. така наречена “e-mail кампания” за предоставяне по електронен път на предприятията на резултати от проведен планов мониторинг и измервания – предоставени са данни от 8244

измервания, които доведоха до подобряване на параметрите на излъчваните радио- и телевизионни сигнали и намаляване на генерираните странични и интермодуляционни излъчвания, вкл. и в обхвата на въздушна радиослужба 107-118 MHz; като продължение на “e-mail кампания” и по-строга мярка бе използвана възможността на чл.313, ал.1, т.9 от ЗЕС и за констатирани отклонения на технически параметри бяха дадени предписания със определен срок (1 месец) за отстраняване;

Целите на извършвания планов контрол по спазването на техническите и експлоатационни характеристики на сигналите от предавателните съоръжения са създаване на условия за нормална работа на законните предприятия, осъществяващи електронни съобщения; гарантиране на електромагнитна съвместимост и определено качество на предоставяните електронни съобщителни услуги на крайните потребители, както и да се предотврати възникването на радиосмущения.

• **Мониторинг и контрол за защита на обществения интерес и интересите на потребителите**, в аспекта на контрола върху качеството на предоставяните услуги:

- Мониторинг във връзка с постъпили **жалби и сигнали** на законни ползватели на РЧС, граждани, организации и ведомства– през годината са разгледани 158 случая на радиосмущения, като най-голям е процентът за обхватите използвани за изграждане на мобилни мрежи по стандарт GSM и за мобилни мрежи от вида PMR; предприети са необходимите мерки за локализиране и отстраняване на смущаващите източници; проблем остават смущаващите въздействия на радиосъоръжения на Министерство на отбраната върху мобилните мрежи от вида PMR в обхват 160 MHz;
- Мониторинг за проверка на **покритието и качеството на предлаганите услуги от мобилните мрежи по стандарт GSM** – извършени са измервания по 12 маршрута от основната републиканска пътна мрежа на страната и в 156 населени места и за трите предприятия предоставящи услуги от мобилните мрежи по стандарт GSM; съставени са 725 измерителни протоколи.

Източник: КРС

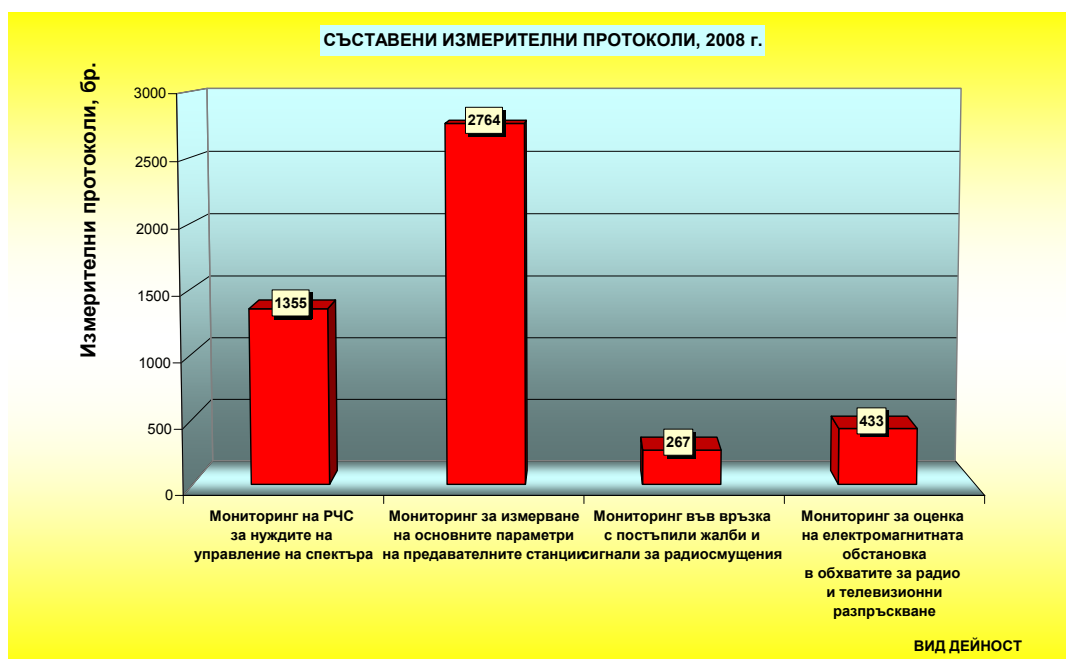
Фиг. 81

• Мониторинг за определяне на местоположение на точки за изграждане на необслужваеми стационарни станции за мониторинг на РЧС от Националната система за мониторинг на РЧС (НСМРЧС)– измерванията са във връзка с развитие на НСМРЧС, като са извършени измервания за доуточняване или избор на нови точки, във връзка с възникнали затруднения при придобиване на собственост и/или право на ползване;

При осъществения мониторинг и контрол на РЧС през 2008 г. служителите на КРС са изготвили общо **4804 измерителни протоколи**:

- 1355 измерителни протоколи – мониторинг за нуждите на управление на спектъра и планов мониторинг на РЧС;
- 2764 измерителни протоколи за измерване на основни параметри на предавателни станции;
- 267 измерителни протоколи във връзка с постъпили жалби и сигнали за радиосмущения;
- 433 измерителни протоколи – за оценка на електромагнитната обстановка, вкл. трансграничните замърсявания в обхватите за радиоразпръскване на радио- и телевизионни сигнали.

С **2748 e-mail-a** е предоставена, по електронен път, информация на предприятията осъществяващи аналогово наземно радиоразпръскване на радио- и телевизионни сигнали за **6648 контролни измервания на основни параметри на радиопредавателни** и **1596 контролни измервания - на телевизионни предавателни станции**.

Източник: КРС

Фиг. 82

7.2. Инспекционна дейност

Във връзка с функциите на Главна дирекция "Контрол на съобщенията", свързани с контрола при осъществяването на електронни съобщения по реда на ЗЕС, при предоставянето на пощенски услуги по реда определен в ЗПУ и по спазване изискванията на ЗЕДЕП през 2008 г. са извършени следните дейности:

- Осъществени са **350 проверки на електронни съобщителни мрежи за наземно аналогово радио- и телевизионно разпръскване** за спазване условията на издадените разрешения, на Техническите изисквания за работа на електронните съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване и съоръженията, свързани с тях, както и съответствието на предавателните станции с одобрените от КРС

параметри. Запазва се положителната тенденция за спазване на всички изисквания, заложи в подзаконовите актове на ЗЕС. Въвеждането на превантивен контрол с прилагането на чл. 313, ал.1, т. 9 от ЗЕС даде много добри резултати. Повече от 90% от дадените предписания за привеждане на честотната девиация в норми са изпълнени. В 10% неизпълнени са основно предаватели на БНР, изградени и поддържани от “БТК” АД, които са морално остарели. По прокурорско нареждане бяха извършени 14 проверки на радиопредавателни станции. За констатирани нарушения при извършените проверки на този вид мрежи са съставени 13 акта за установяване на административно нарушение.

- **Проверки на кабелни електронни съобщителни мрежи за разпространение на радио- и телевизионни програми** – осъществени са 246 проверки. Във връзка с Меморандума за сътрудничество за закрилата на авторското право и сродните му права между Министерството на културата, СЕМ и КРС, на Министерството на културата се предоставят констативни протоколи от извършени проверки по жалби, засягащи Закона за авторското право и сродните му права. По писмо на СЕМ са извършени проверки на 63 кабелни мрежи за разпространение на радио- и телевизионни програми. При констатирани нарушения на ЗЕС са съставени 6 акта за установяване на административно нарушение .

- **Проверки на мрежи от подвижна радиослужба за професионални цели PMR** - във връзка с ефективното използване на ограничения ресурс – радиочестотен спектър, са извършени 339 проверки по изпълнение на условията на индивидуални лицензии или разрешенията за изграждане, поддържане и използване на подвижни мрежи от вида PMR. При установено неефективно използване на ограничения ресурс-радиочестотен спектър, се пристъпи към отнемане на лицензии при издаване на разрешения по ЗЕС и освобождаване на честотни радиоканали. Продължават нарушенията при този вид мрежи, като неспазване на параметрите, залегнали в и условията на разрешенията и създаване на радиосмущения, предизвикани най-вече от дефектирали радиосъоръжения. При констатирани нарушения са съставени 31 акта за установяване на административно нарушение.

- **Осъществени са 128 проверки на предприятия, осъществяващи обществени електронни съобщения чрез кабелни мрежи за пренос на данни без използване на ограничен ресурс.** През 2008 г. при проверките на този вид мрежи и в частност на LAN мрежи, Комисията продължи да сигнализира Дирекцията за национален строителен контрол (ДНСК) за констатирани нарушения на Закона за устройство на територията, изпращайки по компетентност съставените констативни протоколи. Съставени са 61 акта за установяване на административни нарушения, предимно във връзка с непредоставена информация на КРС.

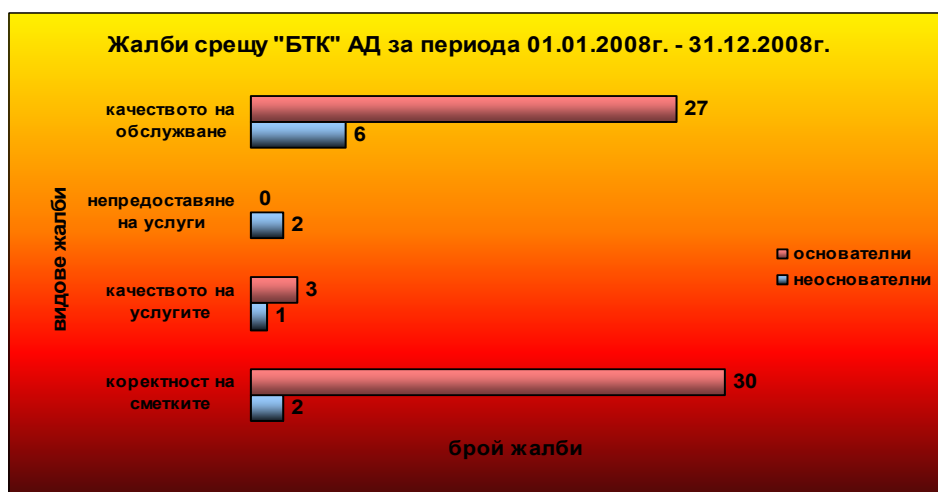
- **Проверки на фиксирани мрежи за предоставяне на обществени телефонни услуги** – осъществени са 30 проверки и са съставени 6 акта за установяване на административни нарушения; при плановите проверки се проверяват качеството на услугата – измерват се фактора за оценка на глас и еднопосочното закъснение, като е установено предлагане на фиксирана телефонна услуга с много високо качество.

- **Проверки за предоставяне на универсална услуга** - изпълнявайки своите задължения да контролират спазването на изискванията за предоставяне на универсалната услуга, както и да разглеждат жалби на крайни потребители, през 2008 г. служители на КРС са извършили 93 проверки на „БТК” АД и са съставени 3 акта за установяване на административни нарушения. Постъпили са 70 жалби срещу историческия оператор, като процентът на основателните е 16%. През 2008г. се наблюдава тенденция за намаляване на постъпилите жалби срещу „БТК” АД. Най-голям процент жалби засягат коректността на сметките, следвани от жалби за качеството на обслужване и отказ за предоставяне на услугата.

Източник: КРС

Фиг. 83

Източник: КРС

Фиг. 84

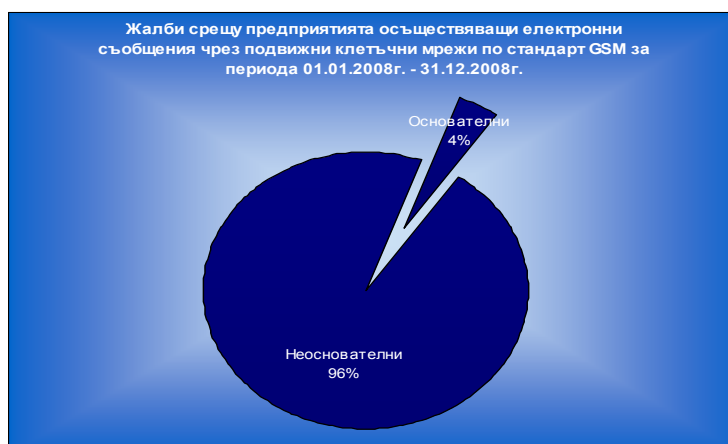
- Проверки на мобилни наземни мрежи по стандарт GSM** – през 2008 г. са извършени 115 проверки на трите предприятия предоставящи мобилни услуги: „МОБИЛТЕЛ” ЕАД, „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ” ЕАД и „БТК” АД. Въвеждането на нови услуги, нови технологични платформи и стартиралата процедура за преносимост на номерата в мобилните мрежи увеличи броя на постъпващите жалби. През 2008 г. в КРС са постъпили общо 49 оплаквания, като процентът на основателните жалби е сравнително нисък 4%. Оплакванията са на първо място за коректност на сметките, преносимостта на номерата и липса на покритие. Съставен е един акт за нарушение на лицензионни условия от един от мобилните оператори. Във връзка с преносимостта на номерата са осъществени 11 проверки на територията на цялата страна, при което е установено, че жалбите са неоснователни. През 2008 г. продължиха оплакванията срещу разполагането на излъчващи съоръжения на мобилните оператори в близост до жилищни сгради, към което гражданите са особено чувствителни заради слабата информираност и страховете от вредно влияние на електромагнитните полета. При проверките КРС продължава да следи стриктно спазването на въведеният в страната административен ред за пускане в действие на базовите станции, монтирани в населени места, изразяващ се в наличие на съответните документи, издадени от

Министерството на здравеопазването, от лабораторията при Националния център за опазване на общественото здраве, разрешенията за строеж и въвеждане в експлоатация на ДНСК.

Източник: КРС

Фиг. 85

Източник: КРС

Фиг. 86

Източник: КРС

Контрол по спазване изискванията на ЗЕДЕП

Съгласно утвърдения план-график за проверки на ДУУ, регистрирани по Закона за електронния документ и електронния подпис (ЗЕДЕП), и в съответствие с утвърдената от КРС Методика за контрол на ДУУ, са извършени проверки на „СПЕКТЪР” АД и “ИНФОНОТАРИ” ЕАД, относно спазването на ЗЕДЕП, подзаконовите нормативни актове по прилагането му и дадени препоръки от КРС.

7.3. Развитие и техническа поддръжка на националната система за мониторинг на радиочестотния спектър (нсмрчс) и измервателните системи за контрол

Дейностите са изпълняват в следните основни аспекти:

- Анализ на наличното и необходимото технологично хардуерно и софтуерно оборудване за контрол;
- Техническо осигуряване и внедряване на измервателна апаратура за изгражданата НСМРЧС;
- Техническа поддръжка на специализираното технологично оборудване (стационарни, мобилни и транспортируеми станции за мониторинг, преносима измервателна апаратура, LAN и WAN мрежи на НСМРЧС) – конфигуриране, настройки, администриране;
- Методическа помощ при изпълнение на оперативните задачи по измервания, свързани с контрола на РЧС и инспекцията на съобщенията;
- Дейности по изграждане на НСМРЧС за граждански нужди у нас.

НСМРЧС се изгражда на регионален принцип с цел създаване на единна система за мониторинг, обслужваща територията на цялата страна. Регионалният принцип се обуславя от необходимостта за осъществяване на ефективно наблюдение в VHF/UHF диапазоните, които се използват най-интензивно за съвременни мрежи и обсега на действието им е ограничен от изискването за линия на пряка видимост. За осигуряване на контрол на територията на цялата страна е необходимо покритие чрез достатъчен брой стационарни станции за мониторинг и/или използването на голям брой мобилни станции за мониторинг. За да се усъвършенства системата, като се отчита разнообразния релеф на страната, за ефективен мониторинг ще се изградят предимно необслужваеми стационарни станции.

Съгласно рамковото споразумение за *Доставка на оборудване за 8 (осем) необслужваеми стационарни станции за радиомониторинг от 20 MHz до 3.0 GHz в периода 2007 – 2010 г. бе доставена измервателната апаратура за 4 бр. необслужваеми дистанционно управляеми стационарни станции за радиомониторинг*. Доставеното оборудване ще се използва за радиомониторинг в 4 (четири) нови региона, което ще разшири възможностите на КРС за ефективен контрол на радиочестотния спектър до 3.0 GHz. С необслужваемите стационарни станции ще се извършват измервания на електромагнитното поле и на заетостта на радиоканалите, локализиране и идентификация на незаконни радиоизлъчватели, съгласно препоръките на ITU-R.

В края на 2008 г. е пусната в експлоатация нова дистанционно-управляема станция „Благоевград”. Станцията се управлява дистанционно от Централна Управляваща Станция – София и/или от други стационарни/мобилни станции.

През 2008 г. са определени точките и са в процес на изграждане още 5 нови необслужваеми дистанционно управляеми станции.

Доставена е преносима измервателна апаратура в обхват до 26.5 GHz, която се използва в регионалното звено на КРС в гр. Пловдив. С тази доставка всяко едно от регионалните звена на КРС има техническа възможност за контрол на РЧС до 26.5 GHz.

Към края на 2008 г. за осъществяване на контролните функции на КРС се използват следните измервателни системи:

- 8 Стационарни Станции за Радиомониторинг (4 обслужваеми и 4 необслужваеми), свързани в мрежата на Националната Система за Мониторинг;
- 9 Мобилни Станции (8 за мониторинг до 3.0 GHz и 1 за измервания на GSM мрежи/цифрова телевизия DVB-T);
- 2 Транспортируеми станции за честотен обхват от 1 до 26.5 GHz;
- 20 преносими измервателни уреда за контрол на РЧС.

Сн. 1 – Станция „Благоевград”

Сн. 2 – Станция „Благоевград”

8. Административно-наказателна дейност на КРС

През 2008 г. са изготвени проекти по 110 наказателни постановления (НП) и 29 резолюции за прекратяване на административнонаказателни производства.

Относно събирането на наложени с наказателни постановления глоби и имуществените санкции за административни нарушения, следва да се изтъкне, че на операторите, които не са заплатили доброволно дължимите суми, бяха изпратени покани за доброволно изпълнение, с което им бе дадена възможност в 7-дневен срок да ги заплатят. При положение, че не бяха заплатени посочените суми, преписките по влезите в сила наказателни постановления бяха изпращани своевременно на Агенцията за държавни вземания за принудително събиране. През 2008 г. са изпратени 21 преписки по влезли в сила наказателни постановления за тяхното принудително изпълнение.

През 2008 г. КРС е разгледала и предприела действия по над 400 жалби на граждани, свързани с проблеми и нередности при получаването на електронни съобщителни услуги.

9. Процесуално представителство

Пред Върховния административен съд

През 2008 г. юристите на КРС участваха в подготовката и процесуалното представителство по 60 дела пред Върховния административен съд.

Пред районни и административни съдилища

През 2008 г. председателят на КРС е бил призован да вземе участие като страна по обжалването на издадени от него наказателни постановления по 408 съдебни заседания. Броят на образуваните дела пред първоинстанционните съдилища възлиза на над 100. Такъв е приблизително броят на делата и пред административните съдилища (като втора инстанция).

По водените дела срещу наказателни постановления на председателя на КРС са осъществени средно по две явявания в съдебно заседание пред различните Районни и Административни съдилища в цялата страна.

Срещу решенията, с които съответният първоинстанционен съд отменя наказателни постановления, са изготвени съответните касационни жалби.

10. Международна дейност

Чрез дейността си по планиране, организиране, координиране и участие в инициативите на международните и европейски организации и техните работни структури в областта на електронните съобщения и пощите, КРС допринася за утвърждаването на ролята на българския регулатор в процеса на вземане на решения и защитата на националната позиция и интереси, както и за утвърждаване престижа на Република България като фактор и надежден партньор на международно, европейско и регионално ниво.

КРС участва в дейността на правителствените и специализираните организации в областта на съобщенията на международно и европейско ниво и осъществяване на комуникациите с ЕК с цел ефективното прилагане на Европейската регулаторна рамка.

В тази връзка през цялата 2008 г. експерти от КРС продължиха своето участие в рамките на работните групи и проектните екипи на IRG: проектен екип “Значително въздействие върху пазара” (SMP PT), проектен екип “Сравнение на цените за терминиране на гласови повиквания и кратки текстови съобщения в мобилни мрежи” (MTR/SMS Benchmark PT), проектен екип „Регулиране на международния роуминг” (International roaming regulation PT), работна група “Крайни потребители” (End Users WG), проектен екип “Цени за терминиране във фиксирани мрежи” (FTR PT), проектен екип „Цени за терминиране в мобилни мрежи” (MTR PT), проектен екип „Регулаторно счетоводство” (Regulatory Accounting PT).

Проекти, свързани с ефективното прилагане на Европейската регулаторна рамка

На 14 януари 2008 г. стартира и на 30 май успешно приключи краткосрочен контракт за институционално партньорство BG2005/IB/TE01/UE/TwL – „Съдействие при прехода от аналогова към цифрова наземна телевизия” при общ бюджет около 100 хиляди евро (вкл. националното съ-финансиране). Институционален партньор бе Държавният секретариат по телекомуникации и информационно общество при Министерство на индустрията, туризма и търговията на Испания. Целта на проекта бе развитие на ефективни регулаторни механизми, свързани с прехода от аналогово към цифрово разпръскване в съответствие с европейското общностно право, което на свой ред стимулира разгръщането на конкурентна пазарна среда в областта на цифровите наземни телевизионни мрежи и услуги.

В рамките на контракта бяха извършени редица дейности, които подпомогат експертите на КРС да приложат добрите европейски практики при осъществяване на прехода от аналогова към цифрова наземна телевизия в регулаторен и технически аспект.

Направен бе анализ с отчитане на текущото състояние на наземното телевизионно разпръскване в България, регистрираните честотни разпределения за наземна цифрова телевизия в Женевския план от 2006 г. и проекта на План за въвеждане на наземно цифрово телевизионно радиоразпръскване в Република България. Основната цел на този анализ бе определянето на адекватни подходи относно честотното планиране на цифровата наземна телевизия, актуализиране на плана, както и създаване на работен план, свързан с въвеждане на цифровата интерактивна телевизия и мобилна DVB-H технология в рамките на прехода от аналогова към цифрова телевизия в България.

В контракта бе предвидено и определянето на приоритетните дейности, които следва да се предприемат от регулатора по време на прехода в съответствие с европейското общностно право.

През м. август 2008 г. стартира и контракт BG2006/IB/TE01/UE/TwL – „Ефективно развитие на електронните комуникационни пазари“ при общ бюджет 180 хил. Евро (вкл. националното съ-финансиране). Институционален партньор е Комисията по пазара на телекомуникациите на Испания. Контрактът покрива преглед на законодателството и практиките, свързани с пазарните анализи и регулирането; идентифициране на приоритетните пазари; дефинирането на пазарите; оценка на значителното въздействие върху пазара; налагането на мерки; самите пазарни анализи и др. По време на изпълнението на проекта са проведени общо 11 посещения на испански експерти в България, като по време на три от тях освен експерти на СМТ присъстват и гост-експерти от националните регулаторни органи на Малта (МСА), Унгария (ННН) и Белгия (ВІРТ). Като част от туининг проекта са предвидени и две посещения на делегации от КРС в Испания.

В стратегически план, засягайки ключови технически предизвикателства и изпълнявайки съответните дейности, контрактът улеснява обмена на най-добрите практики и осигурява ниво на координация при анализите на съответните пазари на електронни съобщения.

Положени бяха и усилия за разработване на проектни задания по оперативна програма „Административен капацитет“, приоритетна ос „Добро управление“, управлявана от МДААР, както следва:

- Подобряване работата на КРС и повишаване на прозрачността на действията ѝ при регулиране, въвеждането и прилагането на разделното счетоводство, и определянето на разходоориентирани цени на мобилните и пощенските услуги, в съответствие с изискванията на Закона за електронните съобщения и Закона за пощенските услуги.
- Разработване и внедряване на интегрирана информационна система за подпомагане на дейностите по пазарно регулиране, в изпълнение на изискванията на Закона за електронните съобщения и Закона за пощенските услуги.

Използват се всички възможни инструменти и средства за повишаване административния капацитет на експертите на КРС, вкл. и по линия на Европейския офис за техническо съдействие и обмен - ТАІЕХ. В периода 17-21 ноември бе проведена и практическа програма по мерките при мобилните пазари в Малтийския регулатор.

Двустранно сътрудничество

По линия на двустранното сътрудничество беше организиран семинар (29.02.2008 г.) в рамките на Меморандума за двустранно сътрудничество в областта на електронните съобщения с унгарския регулатор, фокусиран върху принципите при прилагане на тарифи, базирани на разходите; ценови контрол и ценова преса; системата на финансова подкрепа при универсалната услуга; регулиране по отношение ценовата преса; регулиране на цените и разходите; метод на регулиране на разходите при „retail minus“; разделно счетоводство и счетоводни методи; регулиране цените на дребно; регулиране на цените при терминиране в мобилни мрежи и др.

В края на м. Май 2008 г. беше подписан и Меморандум за разбирателство с Държавния секретариат по телекомуникации и информационно общество при Министерство на индустрията, туризма и търговията на Испания с цел дългосрочно сътрудничество в областта на електронните съобщения. Този Меморандум за разбирателство цели постигането на тясно сътрудничество между двата регулатора в сферата на електронните съобщения, отчитайки бързото развитие на сектора на електронните съобщения.

КРС последователно развива и отношенията си със страните от региона на Югоизточна Европа, като се стреми към задълбочаване на регионалното сътрудничество, съгласно общеевропейската политика.

КРС участва в 3^{-та} регулаторна конференция на страните от черноморския и каспийския регион, която се проведе от 21 до 23 май 2008 г. в Истанбул, Турция. В рамките на конференцията се проведе специална сесия, посветена на Световния ден на информационното общество. Осъществени са редица срещи с представители на ръководството на регулаторите от Турция, Молдова, Албания и др. за обсъждане на възможностите за разширяване и задълбочаване на сътрудничеството.

КРС участва в 3^{-та} регионална Конференция по въпросите на широколентовия достъп за страните от Югоизточна Европа, 24-26 юни 2008 г., Белград, Сърбия с презентация на тема: „WiMAX, WiFi – регулаторна рамка и опит в България“.

Представители на КРС взеха участие и в четвъртия регионален форум по сигурност на телекомуникационните мрежи и системи, организиран от Института за телекомуникационни и информационни изследвания за Югоизточна Европа, който се проведе от 5 до 8 ноември 2008 г. в Солун, Гърция. В рамките на семинара се проведе и обучение за практическите аспекти на сигурността, което е от особена важност във връзка със задълженията на КРС по ЗЕДЕП.

На посещение в София от 8 до 11.09.2008 г. беше делегация на Националната комисия за регулиране на съобщенията на Украйна, в рамките на което беше обсъден проект на споразумение за двустранно сътрудничество. В рамките на посещението експерти на КРС представиха опита на българския регулатор в областта на пазарните анализи, управлението на спектъра, приложението на правната рамка като цяло. Първите контакти бяха реализирани по време на посещението на представители на КРС на изложението и семинар на ITU за мониторинг на спектъра, проведено през м. юли 2008 г. в гр. Киев, Украйна.

На 4 ноември 2008 г. рамките на БАИТ Експо се проведе вторият Национален форум, посветен на състоянието и развитието на информационните и комуникационните технологии в България. КРС представи регулаторната политика в сектора на електронните съобщения и две презентации на тема: Въздействие на преносимостта на номерата върху конкуренцията и качеството на мобилните услуги в

България и готовността за преносимост на фиксирани номера и Състояние на конкуренцията в съответните пазари в България и ефективност на наложените мерки.

Комуникация с ЕК

В хода на 2008 г. беше поддържана активна двустранна кореспонденция с ЕК. ЕК бе навременно информирана за регулаторните действия на КРС в приоритетни области като пазарните анализи, преносимостта на номерата, ефективното управление на спектъра, прехода към наземно цифрово телевизионно радиоразпръскване и др.

В края на септември 2008 г. (29-30 септември) беше проведена мисия на представители на ЕК, свързана с изготвянето на 14^{-ия} доклад по прилагане на Европейската регулаторна рамка. Представена беше информация от регулатора относно неговата функционалност и независимост, ресурси и умения/опит, ефективно използване на правомощията, сътрудничество със СЕМ и КЗК, механизми за обжалване и преходни мерки. Интерес представляваха наредбите и административните решения на КРС, пазарните анализи, разрешителните и лицензионния режим, управлението на спектъра, административните такси, мобилна и фиксирана телефония, широколентовите услуги, универсалната услуга, Европейския номер 112, преносимостта на номерата, взаимно свързване, извън-съдебно разрешаване на спорове, радио и ТВ разпръскване, защита на данните.

Във връзка с извършваните пазарни анализи, бяха реализирани две пред-нотификационни срещи с представители на ЕК по повод предстоящите нотификации на пазарите (30 юни 2008 г. в София и 23 октомври 2008 г. в Брюксел). На срещите са представени и консултирани проектите на приоритетни пазарни анализи на едро, а именно 8, 9, 10 и 16.

Участие в работата на Европейски структури

КРС активно участва в генералните асамблеи на Групата на независимите регулатори и в пленарните заседания на Групата на европейските регулатори (I/ERG) (28-29 февруари/Стокхолм, 29-30 май/Вилнюс, 9-10 октомври/Дъблин и 4-5 декември/Будапеща), в работата на Контактната мрежа (7-8 февруари/Любляна, 8-9 май/Букурещ, 18-19 септември/Кафат, 13-14 ноември/Брюксел), както и на ниво проектни екипи към I/ERG.

Форумите предоставят платформа за обмен на информация и практики по въпроси, свързани с регулаторните дейности в сферата на електронните съобщения, формиране на позиции по предизвикателствата, пред които са изправени националните регулатори, като прегледа на регулаторната рамка, регулаторни принципи при мрежите от следващо поколение, конвергенцията, координиране на мерките и адекватен мониторинг, показатели, роуминг, цени за терминиране, системата Bill&Keep, регулаторното счетоводство (вкл. цени при достъп и съвместно ползване на каналната мрежа) и др.

КРС проследява информацията, предоставяна от съответните проектни екипи, като при възможност участва активно в работата им (работен екип „Преглед на регулаторната рамка”, „значително пазарно въздействие”, „международен роуминг”, „терминиране в мобилни мрежи”, „терминиране във фиксирани мрежи”, „взаимно свързване/мрежи от следващо поколение”, „конвергенция”, „крайни потребители”, „регулаторно счетоводство” и др.)

КРС участва със статут на пълноправен член в заседанията на работните комитети към ЕК:

- Комитета по съобщения (СОСОМ),

- Комитета по радиочестотния спектър (RSC),
- Групата по политика за управление на радиочестотния спектър (RSPG)

Участия на КРС в международни прояви

КРС взе участие в събитията, организирани от правителствените и специализираните организации в областта на съобщенията на международно и европейско ниво, условно остепенувани според техния приоритет за Комисията:

- **Международни прояви с висок приоритет:** дейности на работните структури към ЕК на всички нива, свързани с анализа на съответните пазари, преносимостта на номерата, управлението на честотния спектър, разработването и прилагането на нормативни документи в областта на политиката и регулацията на електронните и пощенските съобщения и услуги и прилагането на информационните технологии, в изпълнение на ангажиментите на КРС; срещи на върха и други инициативи на високо ниво с политически характер, организирани от международните организации в областта на съобщенията; конгреси, годишни сесии, асамблеи и симпозиуми на световни и европейски международни организации – ITU, Всемирния пощенски съюз (UPU), ETSI; консултации на двустранно и регионално ниво.

- **Международни прояви със среден приоритет:** дейности на работните структури на други международни организации – СЕРТ, Комитета за електронни комуникации (ЕСС), Комитета за пощенско регулиране (СЕРР), Европейския радиокомуникационен офис (ЕРО), UPU, Мрежата на регулаторните органи по далекосъобщенията от държавите-членки на Франкофонската общност (FRATEL); събития в областта на регионалното сътрудничество на страните от Балканския регион - двустранни срещи със съседните ни страни за решаване на проблеми с радиосмущения и трансгранични замърсявания, участие в регионални инициативи като Академията по далекосъобщенията на страните от Югоизточна Европа (SETA) и проекта на ITU-D за регионален център за усъвършенстване (*Center of Excellence*) за страните от Източна Европа и ОНД; участие в обучението на ITU във връзка с развитието на модели на разпределение на разходите; прояви по линия на двустранното сътрудничество във връзка със сключените договори за двустранно сътрудничество с регулаторните органи на Италия, Унгария и Молдова.

По-значимите прояви през 2008 г., в които КРС взе участие са:

- **24^{-та} Конгрес на UPU**, 23.07.-12.08.2008 г., Женева, Швейцария, по време на който беше приета Световната пощенска стратегия от Найроби. През следващите четири години (2009-2012) тя ще бъде водеща за правителствата на 191 държави-членки на съюза, пощенските оператори и регионалните пощенски организации. Основните цели на стратегията са: развитие на оперативната съвместимост на световната пощенска мрежа, повишаване на нейното качество и ефективност, стимулиране на универсална пощенска услуга адекватна на социалната, икономическата и технологичната среда, създаване на условия за устойчиво развитие на пощенския сектор и неговата икономика и насърчаване растежа на пазарите на пощенски услуги.

- **Годишната сесия за 2008 г. на Съвета на ITU**, 12-21.11.2008 г., Женева, Швейцария, председателствана от България в лицето на Председателя на ДАИТС. Основните въпроси, които бяха разгледани, са свързани с общата политика, стратегия и планиране на ITU, дейностите свързани с Интернет, информационните и комуникационни технологии и климатичните промени, стратегическите, оперативните и финансови планове на Съюза. България се присъединява активно към Глобалния план за киберсигурност на ITU - основен приоритет на съюза. Беше обявен проектът “ИМПАСТ”, който разработва и внедрява инструменти за мониторинг и действия при

кибератаки. В рамките на проекта в София ще бъде създаден регионален център за киберсигурност, който ще обслужва страните от Югоизточна Европа. Той ще осигурява и специализирано обучение и семинари за държавите-членки на ITU от региона и ще съветва правителствата по отношение на последните тенденции, потенциални заплахи и технологични новости в киберсигурността. Очаква се с финансова подкрепа от ITU и опита на специалистите на IMPACT, регионалният център в София да функционира пълноценно в средата на 2009 г. Едновременно с поемане председателството на Съвета на ITU, този център ще бъде допълнително признат за активната роля на България за обединяване на усилията на международно ниво за борба с киберзаплахите.

- **3-те пленарни съвещания на ЕСС** – 10-14 март 2008 г. в Дрезден, Германия; 23-27 юни 2008 г. в Кристиансанд, Норвегия и 27-31 октомври 2008 г. в Кордоба, Испания;

Решенията на Комитета предоставят инструменти за регулиране на радиочестотния спектър за граждански нужди и за хармонизираното му използване в държавите-членки на СЕРТ

По-важните решения в рамките на ЕСС от тази година са свързани със:

- стандартизирана в рамките на Европа честотна лента за т.нар. интелигентни транспортни системи, т. е. стандартно оборудване за вграждане в автомобилите в скоро време за комуникации превозно средство - пътна инфраструктура и превозно средство - превозно средство, чрез които се предава информация за пътната обстановка, опасните участъци, задръстванията, както и се помага за избягване на пътно-транспортни произшествия;
- възможните варианти за европейска хармонизация на т. нар. "цифров дивидент", т. е. оползотворяването на радиочестотния спектър, който ще се освободи вследствие на по-икономичното използване на спектъра за радио и телевизионно разпръскване вследствие на прехода от аналогово към цифрово излъчване, който предстои да бъде направен и у нас до 2012 г.
- хармонизирани честотни ленти за цифрови радио-приложения за обществена защита и помощ в случай на бедствия;
- техническите условия позволяващи хармонизираното използване на GSM системи на борда на плавателни съдове в териториалните води на дадена държава, без това да предизвиква вредни смущения на други действащи радиосистеми (решението е аналогично в някаква степен на предходно решение на ЕСС, позволяващо при определени условия използването на GSM-и на борда на самолети по време на полет).
- техническите изисквания към т. нар. свръхшироколентови устройства, работещи в широк честотен диапазон, така че те да не причиняват вредни смущения например на операторите на WiMAX - технологията, за която разрешителни за работа са получили и български оператори и която позволява например широколентов безжичен достъп до Интернет, като може би единствена жизнеспособна конкурентна възможност за момента на ADSL широколентовия достъп, предлаган от „БТК” АД по медния чифт.

- **Двете генерални асамблеи на ETSI:** 26-28 март и 25-26 ноември 2008 г., като КРС участва в изпълнение на функциите си на Национална организация по стандартизация. КРС е със статут на пълноправен член на ETSI още от създаването му преди 20 г. и е с право на участие и гласуване във всички ръководни и експертни структури.

- **Годишната среща на Мрежата на регулаторите от държавите-членки на FRATEL, 15-17.10.2008 г., Тунис**

По време на срещата КРС участва с две презентации: едната за основните аспекти на пощенското регулиране чрез опита на българския регулатор и като част от процеса на либерализиране на пощенския сектор на европейско ниво, а другата - за ключовите аспекти на управлението на честотния спектър: хармонизацията, технологичната неутралност, определянето на цените, задълженията, процедурите за предоставяне и контрол на честотите.

Представители на КРС участваха в Международен форум „**ICT 4 All Forum – Tunis+3**” и специализирано изложение за информационни и комуникационни технологии, които се проведоха в Хамамет, Тунис, в периода 27-29 ноември 2008 г. Проведена беше специална сесия на високо ниво, по време на която бяха представени националните стратегии за развитието на широколентовия достъп и цифровото съдържание.